
RUBRIEK MENSENRECHTEN

DUIDELIJKE RECHTEN VOOR POLITIE- ARRESTANTEN - GEBRUIK VAN BOEIEN AAN BANDEN GELEGD

De Wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen (IV) (B.S. 08 mei 2007) brengt belangrijke wijzigingen aan in de Wet op het politieambt met betrekking tot a) het toekennen van bepaalde rechten aan personen die van hun vrijheid worden beroofd en de verzekering van fundamentele waarborgen tegen slechte behandeling en b) de voorwaarden waaronder een persoon kan geboeid worden.

a) Het toekennen van bepaalde rechten aan personen die van hun vrijheid beroofd worden

De wijzigingen hebben tot voornaamste doel, aldus de Minister van Binnenlandse Zaken, de personen die van hun vrijheid beroofd zijn, uniforme procedures te garanderen en hen fundamentele garanties te geven tegen een slechte behandeling. Tezelfdertijd moeten zij beantwoorden aan de internationale verdragen daarentrent. Zowel het Europees Comité ter preventie van de foltering als het Vast Comité van toezicht op de politiediensten benadrukten eerder dat de garanties van bepaalde procedures niet op wettelijke bepalingen berusten en daarom onvoldoende zijn verzekerd. De wetswijzigingen zorgen nu - wettelijk - voor die garanties en optimaliseren meteen de democratische en legitime werking van de politiediensten.

Voor deze wetswijziging voorzag de Wet Politieambt reeds dat een bestuurlijke aanhouding diende geregistreerd te worden en dat, in ieder geval, het uur en de duur ervan in een speciaal bijgehouden register dienden ingeschreven te worden. Deze bepalingen werden opgeheven en een nieuw artikel 33bis Wet Politieambt regelt nu uitdrukkelijker dan voorheen de inhoud van dit register. Dit register moet de chronologische weergave zijn van het verloop van de vrijheidsberoving vanaf het begin tot het einde ervan of tot het ogenblik van de overdracht van de betrokken persoon aan de bevoegde overheden of diensten. De inhoud en de vorm van het

register van de vrijheidsberovingen en de voorwaarden waaronder de gegevens worden bewaard, moeten nog door een koninklijk besluit worden bepaald.

Een nieuw artikel 33ter bepaalt dat elke bestuurlijk aangehouden persoon in kennis moet worden gesteld van de vrijheidsberoving, de redenen en de maximale duur ervan, de m, van de materiële procedure van de opsluiting en van de mogelijkheid tot het nemen van de dwangmaatregelen. De in de Wet op het politieambt bedoelde rechten die uit de vrijheidsberoving voortvloeien worden hetzij mondeling hetzij schriftelijk en in een taal die hij begrijpt medegedeeld aan elke persoon die het voorwerp uitmaakt van een bestuurlijke aanhouding, en dit op het ogenblik dat de officier van bestuurlijke politie de vrijheidsberoving verricht of handhaaft. Deze kennisgeving wordt schriftelijk bevestigd in het register van de vrijheidsberovingen. De mededeling van de rechten van de aangehoudenen kan collectief georganiseerd worden mits deze procedure als dusdanig wordt opgenomen in het register.

Meer duidelijkheid wordt ook geschapen in het verwittigen van een vertrouwenspersoon. Voorheen was bepaald dat elke persoon die het voorwerp uitmaakt van een bestuurlijke aanhouding mocht vragen dat een persoon waarin hij vertrouwen heeft, hiervan verwittigd werd. Thans (artikel 33quater) wordt daaraan toegevoegd dat wanneer een officier van bestuurlijke politie ernstige redenen heeft om aan te nemen dat het verwittigen van een derde persoon een gevaar inhoudt voor de openbare orde en veiligheid, hij kan beslissen aan dit verzoek geen gevolg te geven. Hij moet daarvan wel melding maken in het register van de vrijheidsberovingen met opgave van de redenen die tot zijn beslissing heeft geleid. Indien de van de vrijheid beroofde persoon minderjarig is, wordt de persoon die belast is met het toezicht erop hiervan ambtshalve verwittigd. Het is duidelijk, zoals ook in de Memorie van Toelichting wordt gesteld, dat van de politie een normale en redelijke inspanning hiertoe wordt verwacht en ook niet meer dan dat. Men kan van de politie inderdaad niet verwachten dat zij een persoon in een of andere uit hoek van de wereld en zelfs in Europa verwittigt.

Evenmin kan men van haar verwachten dat zij in geval van massale aanhoudingen honderden mensen op de hoogte brengt.

Het nieuwe artikel 33quinquies bepaalt dat elke persoon die het voorwerp uitmaakt van een bestuurlijke aanhouding recht heeft op medische bijstand en het recht heeft subsidiair een onderzoek door een arts naar keuze - op zijn kosten - te vragen. Ook hier kan en mag van de politie, om het verzoek in te willigen, slechts een normale en redelijke inspanning gevraagd worden. Zoals ook aangegeven in de Memorie van Toelichting kan men van haar niet verwachten een geneesheer ergens ten lande te verwittigen om binnen een redelijke termijn aanwezig te zijn of in geval van meerdere aanhoudingen voor elke betrokken persoon een geneesheer naar keuze uit te nodigen.

Daarenboven heeft elke persoon die het voorwerp uitmaakt van een vrijheidsberoving - dus ook van een *gerechtelijke* vrijheidsberoving - tijdens de ganse duur ervan recht op voldoende drinkwater, het gebruik van aangepast sanitair en, rekening houdende met het tijdstip, recht op een maaltijd.

b) De voorwaarden waaronder een persoon kan geboeid worden

Een nieuw artikel 37bis bepaalt de gevallen waarin de politieambtenaren of de agenten van politie (voorheen hulpagenten) een persoon mogen boeien:

1° bij de overbrenging, de uithaling en de bewaking van gedetineerden;

2° bij de bewaking van een persoon die het voorwerp uitmaakt van een gerechtelijke of bestuurlijke aanhouding, als het noodzakelijk wordt beschouwd, gelet op de omstandigheden onder meer op grond van :

- het gedrag van de aangehouden persoon bij de aanhouding of tijdens de hechtenis;
- diens gedrag bij vroegere vrijheidsberovingen;
- de aard van het gepleegd misdrijf;
- de aard van de veroorzaakte storing van de openbare orde;
- het verzet of geweld tegen de aanhouding;
- het ontvluchtinggevaar;

- het gevaar dat betrokkene voor zichzelf, voor de politieambtenaar, agent van politie of derden vormt;

- het gevaar dat betrokkene zal trachten bewijzen te vernietigen of schade te veroorzaken.

Of een dergelijke bepaling een stap vooruit is, is maar de vraag. Waarom dan ook niet expliciet het gebruik van andere middelen (naast het reeds uitdrukkelijk geregeld gebruik van vuurwapens), zoals de spray, de wapenstok of zelfs een armklem strikt bepalen?

Henri Berkmoes

RUBRIEK MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

INTRAFAMILIAAL GEWELD: EEN NIEUW PROBLEEM VOOR HET ALGEMEEN WELZIJNSWERK?

Inleiding

Intrafamiliaal geweld (IFG) komt meer en meer in de aandacht te staan. Het Algemeen Welzijnswerk krijgt een belangrijke rol toegewezen in het werken met deze problematiek. In deze bijdrage willen we schetsen hoe het probleem IFG gedefinieerd wordt, hoe de hulpverlening inzake IFG uitgewerkt wordt en welke grenzen daar bij bestaan. Deze bijdrage is gebaseerd op een scriptie over intrafamiliaal geweld, waarbij aan de hand van een casestudy nagegaan werd hoe twee Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW), namelijk CAW Metropool en CAW Artevelde, hulp verlenen inzake IFG (Van Den Broeck, 2007).

Het probleem 'intrafamiliaal geweld' in de kijker

Wat moeten we nu onder IFG verstaan? Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (SAW) ontwikkelde volgende definitie: "*Intrafamiliaal geweld is elk dwingend, intimiderend gedrag dat uitgeoefend wordt tegenover een gezins- of familielid waarbij dit gedrag gepaard gaat met geweld of een dreiging van geweld en een intrafamiliale invloed heeft.*" (Degroof, 2005, 7). IFG verwijst dus zowel naar partnergeweld, stalking, kindermishandeling, oudermishandeling, ouderenmis-(be)handeling als naar geweld tussen jongeren